

REGLER FOR NORDISK MILJØMERKING AV PRODUKTER

Nordisk Miljømerkingsnemnd 12 desember 2001

REGLER FOR NORDISK MILJØMERKING AV PRODUKTER

Innledning

Reglene gjelder både for søknad om lisens og for registrering og omfatter søknad og bruk av det nordiske miljømerket (Svanen). Reglene ble vedtatt den 10. desember 1997. Paragraf 11 og bilag 3 om bruk av merket ble endret den 12. desember 2001.

I 1989 besluttet Nordisk Ministerråd (NMR) å ha en positiv og frivillig miljømerking. I de respektive landene har en miljømerkingsorganisasjon fått i oppdrag å forvalte denne miljømerkingen. De organisasjonene som har påtatt seg dette oppdraget er følgende:

Finland	Finlands Standardiseringsförbund SFS
Island	Hollustuvernd Ríkisins
Norge	Stiftelsen Miljømerking i Norge
Sverige	SIS Miljömärkning AB
Danmark	Miljømærkesekretariatet, dK-TEKNIK Energi & Miljö

Et kriteriedokument legges til grunn for hver produktgruppe. I dokumentet reguleres produktkrav basert på de delene av produktets levetid som er relevante mht miljø. Kravene til produktet kan omfatte f.eks. råvarer, fremstillingsprosessens miljøpåvirkning, funksjon, bruk, samt salg. For å få lisens til å bruke merket, kreves det at kravene i det relevante kriteriedokumentet oppfylles.

1 Søknad

Søknad om miljømerkingslisens må gjøres på en særskilt blankett, se vedlegg 1. En søker i et av deltakerlandene sender søknaden til miljømerkingsorganisasjonen i sitt eget land. Søkere fra land som ikke deltar i ordningen, sender i første rekke søknaden til miljømerkingsorganisasjonen i det landet som er ansvarlig for det aktuelle kriteriedokumentet.

Søknaden skal undertegnes av søkeren. Søknaden skal i tillegg undertegnes av sluttprodusenten, uten hensyn til om andre innen samme handelskjede søker om miljømerking. Ved innsending av søknad til den nasjonale miljømerkingsorganisasjonen, forplikter søkeren seg til å følge gjeldende kriteriedokument, samt reglene for nordisk miljømerking av produkter.

Som referansedokumenter gjelder dokumenter med vedlegg i den skandinaviske språkversjon som ble benyttet ved fastsettelsen. På oversettelser skal det, ved påskrift på dokumentet, tydelig fremgå at disse ikke er referansedokumenter.

Det aktuelle kriteriedokumentet oppgir hvilke opplysninger som skal følge med søknaden. Søkeren må svare for kostnadene for å få frem dokumentasjonen. I søknaden må alle de forskjellige produktbetegnelsene og handelsnavn, som er innbefattet i søknaden, oppgis.

Miljømerkingsorganisasjonen i et annet deltakende land har rett til å ta del i grunnlaget for en søknad.

2 Taushetsplikt

Alle dokumenter som gjelder søknader omfattes av taushetsplikt. Hvis en lisens utstedes, er opplysninger om hvem som er lisensinnehaver, hvilke produkter som har fått lisens, samt lisensnummer, men ikke søknadsgrunnlaget offentlig. Alle deltakende miljømerkingsorganisasjoner omfattes av nevnte taushetsplikt. ¹

3 Miljømerkingslisens

En miljømerkingslisens innebærer en tillatelse til å kunne benytte det nordiske miljømerket. Tillatelsen gjelder alle deltakende land, med de begrensningene som gjelder for disse reglene. Tillatelsen gis av den nasjonale miljømerkingsorganisasjonen, som har behandlet søknaden i henhold til disse reglene. Retten til å bruke det nordiske miljømerket gjelder både fysisk bruk av merket, og for henvisninger til dette.

Lisensen utferdiges for de produktene som oppfyller de fastsatte kravene. En lisens kan omfatte flere produkter innen samme produktgruppe, hvis produktene representerer like forhold sett fra et miljøsynspunkt. En lisens omfatter produkter fra et produksjonssted, om ikke noe annet blir bestemt i hvert enkelt tilfelle.

Overdragelse av en lisens skal godkjennes av miljømerkingsorganisasjonen.

De nordiske miljømerkingsorganisasjonene overtar aldri lisensinnehaverens ansvar for sitt produkt overfor tredjemann. Lisensinnehaveren svarer i tillegg for alle kostnader som oppstår for miljømerkingsorganisasjonen, hvis det blir oppdaget at produktet ikke oppfyller kravene.

4 Miljømerkingslisensens gyldighetstid

Lisensens gyldighetstid begrenses til gyldighetstiden for det kriteriedokument det gjelder. For å få lisens i henhold til vilkårene i et revidert kriteriedokument, må ny søknad fremlegges. Lisensinnehaveren må informeres om de nye kriteriene i følge tidsangivelse i kriteriedokumentet. Hvis kriteriedokumentet forlenges uten endringer, forlenges ikke ny søknad, men det er opp til den nasjonale miljømerkingsorganisasjonen å utferdige en forlengelse av lisensens gyldighetstid.

---

¹ I Danmark unntas klagesaker fra taushetsplikten. Opplysninger som kan være følsomme ut fra bedriftssynspunkt, kan allikevel underlegges taushetsplikt.

Miljømerkingsorganisasjonene forbeholder seg retten til, i særskilte tilfeller, å inndra lisenser i en produktgruppe, hvis Nordisk Miljømerkingsnemnd (NMN), på grunn av ny vesentlig kunnskap om påvirkning på miljø eller helse, beslutter å oppheve eller endre kriteriene vesentlig i løpet av den fastsatte gyldighetstiden.

Ved behandling av søknad om lisens og lisensvilkår, må kravene, i den versjonen av kriteriedokumentet og reglene som gjelder ved tidspunktet for søknad om lisens til miljømerkingsorganisasjonen, oppfylles.

5 Registrering

For å få bruke det nordiske miljømerket i et annet deltakende land, foretas registrering hos den nordiske miljømerkingsorganisasjonen i gjeldende land. Utferdiget lisens legges til grunn for registrering i et annet deltakende land. Søknad om registrering må også inneholde dokumentasjon om oppfyllelse av særskilte nasjonale krav som de aktuelle kriteriene stiller. Blankett for søknad om registrering finnes i vedlegg 2.

Søknad om registrering skal undertegnes av lisens innehaveren, uansett om det er innehaveren eller en annen som søker. Se avsnitt 3.

Den som får registreringen i det aktuelle landet, har samme ansvar som lisens innehaveren for produktet og bruken av det nordiske miljømerket.

En registrering kan ikke overdras til en annen uten skriftlig tillatelse fra miljøorganisasjonen og lisens innehaveren.

6 Endringer

Lisens innehaveren forplikter seg til å underrette miljømerkingsorganisasjonen om vesentlige endringer av prosesser, produktsammensetning, konstruksjon, materiale o. l., som kan påvirke produktenes egenskaper og miljøpåvirkning i relasjon til kriteriedokumentet.

Miljømerkingsorganisasjonen avgjør om endringen er av en slik karakter at fornyet testing/kontroll er nødvendig, for å teste at produktene fortsatt oppfyller kriteriekravene og gir deretter lisens innehaveren beskjed om sin innstilling.

7 Kontroll

Valg av testlaboratorium

Tester og analyser, kontroll og/eller besiktigelser og lignende, må utføres som angitt i kriteriedokumentet for den aktuelle produktgruppen. Laboratorier skal være uhildede, om det ikke er bestemt noe annet i kriteriedokumentet.

Søkeren har ansvar for dokumentasjonen.

Kontrollbesøk ved søknad

Før lisensen utstedes, gjør miljømerkingsorganisasjonen normalt et kontrollbesøk hos den som søker og/eller hos produsenten.

Kvalitets- og miljøsikring

Lisensinnehaveren skal enten selv eller ved medvirkning av en forsøksinstitusjon, som er godkjent av miljømerkingsorganisasjonen, kontrollere at de produktene som omfattes av miljømerkingslisensen, fremstillingsprosessen osv, oppfyller kravene i kriteriedokumentet. Eksisterende kontrollprosedyrer for miljøkontroll osv bør benyttes.

Det skal føres journal over kontrollen, hvis ikke annet er angitt i kriteriedokumentet, som skal omfatte samtlige prøveresultater og som skal oppbevares under hele kriteriedokumentets og lisensens gyldighetstid. Produsenter som har lisens er pliktige til, ved hjelp av dokumenterte rutiner og instruksjoner, å sikre at kravene i miljømerkingskriteriene blir oppfylt for samtlige miljømerkede produkter, samt systematisk å ta vare på dokumentasjon fra de prøver, målinger osv. som kreves i det aktuelle kriteriedokumentet.

Lisensinnehaveren plikter å registrere alle reklamasjoner og korrigerende tiltak som gjelder miljømerkede produkter.

Etterkontroll

Den miljømerkingsorganisasjon som har innvilget miljømerkingslisensen/-registreringen, må gjennom etterkontroll i den utstrekning det er nødvendig, påse at produkter som har lisens, oppfyller de kravene som er satt opp. En slik kontroll kan utføres hos lisensinnehaver, produsent, underleverandør, importør, grossist, samt detaljist, uten foregående varsel.

Kontrollen kan blant annet omfatte: produsentens lager, råvarer, produksjon, produkter, analyseutstyr, samt journaler osv.

Blir det konstatert feil under kontrollen, kan den miljømerkingsorganisasjonen som utfører kontrollen, gjennomføre ytterligere kontroll, alternativt pålegge at lisensinnehaveren gjennomfører endringer av produkt, prosess og i sitt kvalitetssystem.

Hvis kontrollen viser at kravene i kriteriedokumentet ikke oppfylles, kan den miljømerkingsorganisasjonen som utfører kontrollen, forlange at lisensinnehaveren umiddelbart stopper bruken av merket, også i senere ledd i handelskjeden. Miljømerkingsorganisasjonen kan også kreve at lisens-/registreringsinnehaveren gjennomfører andre korrigerende tiltak, hvis disse ansees å være mere effektive.

8 Oppsigelse

Miljømerkingslisens og miljømerkingsregistrering kan sies opp skriftlig med en oppsigelsestid på tre (3) måneder.

9 Inndraging av lisens og registrering

Miljømerkingslisensen/-registreringen kan inndras, hvis lisens-/registreringsinnehaveren eller produktene ikke oppfyller kravene i dette regelverket, i aktuelt kriteriedokument eller de krav i lover og forordninger som berører produktene.

Manglende betaling av fastsatte avgifter er alltid grunn til inndraging.

Ved inndraging faller retten til å bruke det nordiske miljømerket bort med umiddelbar virkning. Inndraging av lisens gjelder alltid også for alle de registreringer som hører til.

Miljømerkingsorganisasjonen kan bestemme at inndragningen skal være permanent, midlertidig, eller gjelde frem til de påpekte forhold er rettet opp. I stedet for umiddelbar inndraging, kan miljømerkingsorganisasjonen gi en frist for oppretting av de påpekte forholdene. Hvis disse ikke rettes opp innen fristen, faller lisensen/registreringen bort.

Før inndraging besluttet, skal den lisens-/registreringsinnehaveren det gjelder, varsles og gis en tidsfrist til å kunne uttale seg. Hvis forholdet er alvorlig og en fortsatt bruk av merket kan skade ordningens renommé i følge miljømerkingsorganisasjonens vurdering, kan inndragningen gjennomføres umiddelbart.

Miljømerkingsorganisasjonen offentliggjør på den mest egnede måte beslutningen om inndraging av lisens og/eller registrering.

Det nordiske miljømerket er et registrert varemerke. Ulovlig bruk av det nordiske miljømerket eller ulovlig referanse til dette merket, betraktes som urettmessig bruk av varemerket, noe som vil føre til rettslig forfølgelse.

Hvis innehavere av lisens/registrering tar seg til rette ved bruk av varemerket, skal denne ilegges en bot tilsvarende 30 % av sist fastsatte årsavgift for gjeldende produkt. Erstatningen skal ikke være mindre enn tre tusen EURO (3.000) per år, for den tiden man har tatt seg til rette. Erstatningen kan jenkjes, hvis forholdet ikke er alvorlig eller på grunn av bedriftens økonomiske situasjon.

Nevnte erstatningskrav består selv om lisensen/registreringen er opphørt.

10 Avgifter

Søknadsavgift, samt utvidelses-/endringsavgift betales av søkeren direkte i forbindelse med søknaden. Disse avgiftene tilbakebetales ikke.

Det skal betales en avgift for retten til å bruke merket, basert på antatt årsumsetning. Miljømerkingsorganisasjonen har mulighet til å kreve bevis, som styrker opplysningene når det gjelder det miljømerkede produktets omsetning.

Lisensinnehaveren betaler årsavgift til miljømerkingsorganisasjonen i det land der lisensen for produktet er utferdiget. Innehavere av registrering betaler nevnte avgift i det landet der registreringsbeviset er utferdiget.

Beløpene for de forskjellige avgiftene fastsettes nasjonalt i følge prinsippene i Nordisk Ministerråds retningslinjer for ordningen.

Kontrollkostnader

Søkeren svarer for alle kostnader til tester, prøver, besiktigelser og andre lignende kostnader i søknadsperioden, frem til det er fattet en beslutning om lisensen.

Krav om oppfølgende tester og kontroller, som er fastsatt i kriteriedokumentet, betales alltid av lisens-/registreringsinnehaveren. Andre oppfølgende tester og kontroller betales bare av lisens-/registreringsinnehaveren, hvis det fremkommer anmerkninger.

11 Bruk av det nordiske miljømerket

Produkter som har fått lisens kan merkes med det nordiske miljømerket. Merket kan også plasseres på produktets emballasje og brukes i markedsføringen. Bilag 3 til dette regelverk beskriver regler for bruk av merket. Det enkelte kriteriedokument kan inneholde regler for bruken av merket i den aktuelle produktgruppen som avviker fra de allmenne reglene. Det påligger lisensinnehaveren å påse at reglene for bruk av merket følges.

12 Rett til innsyn

Ved tvister om retten til bruk av merket, samt ved avslag på søknad om lisens, skal miljømerkingsorganisasjonen redegjøre for sin beslutning og gi den andre parten rett til innsyn i saken. Dette skal skje uten at det går ut over tredje parts rett til taushetsplikt.

13 Anking

Beslutning om avslag på en søknad eller inndraging av en lisens eller registrering kan ankes hos den miljømerkingsorganisasjonen som har fattet beslutningen. Anken skal gjøres skriftlig senest fire (4) uker etter at søkeren mottok beslutningen. En slik begjæring kan bare gjøres av den beslutningen angår. I begjæringen skal det angis hvilken beslutning som skal vurderes på nytt, den endringen i beslutningen som begjæres og hvilke saklige grunner som legges til grunn.

Anken av lisens- eller registreringsbeslutning behandles i henhold til nasjonale, dokumenterte rutiner.

14 Register

Miljømerkingsorganisasjonene skal føre et fortløpende oppdatert register over lisensinnehavere og registrerte produkter. Så snart en endring i registeret er foretatt, skal en ny lisens/registrering, alternativt oppdatert versjon av lisens/registrering sendes til de øvrige

miljømerkingsorganisasjonene. De opplysninger som skal videreformidles er de som ikke er underlagt taushetsplikt (se ovenfor).

Opplysningene er tilgjengelige for allmennheten.

15 Endring av disse regler

Nordisk Miljømerkingsnemnd (NMN) kan endre dette regelverket.

VEDLEGG

- 1) Blankett for søknad om lisens
- 2) Blankett for søknad om registrering
- 3) Regler for bruk av det nordiske miljømerket med sjekkliste for markedsføring

REGLER FOR BRUK AV DET NORDISKE MILJØMERKET

Dette bilag til «Regler for miljømerking av produkter» kompletterer regelverkets paragraf 11. Kriteriedokumentet for den aktuelle produktgruppen kan fastsette regler for bruken av merket som avviker fra de allmenne regler.

1. Generelt

Miljømerket "Svanen" er logoen til Nordisk Miljømerking og er et registrert varemerke, beskyttet internasjonalt gjennom WIPO. Retten til merket er forbeholdt de nordiske miljømerkingssekretariatene. Sekretariatene kan videre, gjennom tidsbegrenset lisensiering, gi retten til å bruke merket på og for produkter til foretag etter at de har fått bevilget lisens.

Lisensinnehaverne skal foruten å følge disse regler også vise respekt for logoen som sådan. Dette innebærer å ikke endre merket, sette inn i eller tilføye andre bilder eller merker, skrive tekst over, eller på annen måte forstyrre merkets utseende. Miljømerket må heller ikke inngå i, eller danne en del av produktets eller bedriftens egen logo.

Miljømerket skal bare brukes på produkter (varer og tjenester) som omfattes av en aktiv nordisk miljømerkingslisens og i forbindelse med markedsføring av disse. Miljømerket skal ikke brukes slik at det gir en generell profilering av foretaget eller foretagets andre, ikke miljømerkede produkter.

Produkter som skal foredles og/eller inngå i andre produkter skal ikke merkes hvis dette senere kan misforstås. Disse kan bare markedsføres som miljømerkede på omslag, emballasje, produktkataloger eller lignende, samt i markedsføringsmaterialet.

Handelsnavnene til de miljømerkede produktene skal være registrert hos miljømerkingsorganisasjonen. Eventuelle navneendringer eller parallelle handelsnavn må registreres fortløpende.

Det påligger lisensinnehaveren ved all merking, markedsføring og reklame for det miljømerkede produktet, å kontrollere at reglene for bruk av miljømerket følges, samt å sikre at disse reglene blir spredd til bedriftens markedsavdeling, reklamebyrå, forhandlere eller andre personer/bedrifter som påvirker reklamens utførelse.

Ved all markedsføring av miljømerkede produkter skal det tas hensyn til de rammene som gis i markedsføringsloven, eller andre relevante lover, i de respektive land. Dessuten skal det tas hensyn til det Internasjonale Handelskammers (ICC) regler for miljøreklame. En veiledning som gjelder bruken av miljøargument i markedsføringen er utarbeidet av de nordiske Forbrukerombudene (TemaNord 1994:562).

2 Lisensnummer

Hver miljømerkingslisens tildeles et sekssifret identitetsnummer (det samme som lisensnummeret), som gjør det mulig å identifisere produktene. Nummeret må alltid angis sammen med merket. Ved reklame og markedsføring av de miljømerkede produktene behøver ikke lisensnummeret angis i forbindelse med merket hvis det finnes på annet sted i markedsføringsmaterialet eller at identiteten fremkommer på annen måte.

3 Produktgruppenavn og undertekster

Kriteriedokumentet for den enkelte produktgruppen kan kreve at produktgruppens navn eller annen tekst alltid skal angis sammen med merket. Selv om det iht kriteriedokumentet ikke er obligatorisk har lisensinnhaveren alltid lov til å angi produktgruppen under merket for å tydeliggjøre hva miljømerkingen betyr.

Kriteriedokumentet kan også angi en forklarende undertekst som er frivillig å bruke og som gir informasjon om kriterienes innhold.

Disse tilleggstekster skal skrives på samme språk som miljømerket selv.

4 Plassering

Merket skal plasseres på en slik måte at det ikke kan oppstå tvil om hva merket står for og på en slik måte at kunden i kjøpssituasjonen har muligheter for å se at produktet er miljømerket.

Lisensinnhaveren er ansvarlig for bruk av merket. Miljømerkingssekretariatet kan forlange å få se utforming og plassering av det nordiske miljømerket på produktene i forbindelse med lisensieringen.

Ved miljømerking av tjenester kan merket plasseres i forbindelse med det tjenesteytende foretaket, samt på markedsføringsmateriale for den miljømerkede tjenesten.

5 Kontroll av bruk av miljømerket

Miljømerkingsorganisasjonen har rett til å kontrollere at merket brukes iht disse regler og kan pålegge lisensinnhaveren korrigerende tiltak. Ved grove brudd på reglene kan lisensen trekkes tilbake.

6 Merkets utforming

Miljømerket har følgende utforming:

Produktgruppenavn eller
undertekst iht kriteriedokumentet

Teksten "MILJØMERKET" eller tilsvarende på andre språk, følger merkets runde form over merket. Hvis man ønsker å bruke flere godkjente språkversjoner, må teksten skrives rundt merket.

Teksten "MILJØMERKET" angis med versaler og typesnitt Helvetica, rett, halvfet.
Tegntetthet og grad tilpasses størrelsen på merket.

Lisensnummeret skal plasseres horisontalt under merket eller følge merkets runde form under merket eller dels opp i to deler som skrives på hver side av merket.

Produktgruppenavnet, eller den frivillige forklarende teksten under merket fastsettes i de respektive kriteriedokument tilpasses merkets størrelse og skrives horisontalt eller følger merkets runding. Typesnitt Helvetica, rett.

Miljømerket må minst være så stort at teksten "MILJØMERKET", lisensnummer og eventuelt kan leses tydelig. Et mindre miljømerke kan også tillates hvis teksten "miljømerket", "produktgruppens navn" samt lisensnummeret i steden skrives i lesbar størrelse ved siden av miljømerket.

Eksempel:

Miljømerket trykksak, 123 456

Miljømerket hotell
123 456

Den ovenstående teksten "MILJØMERKET" på ulike språk:

Danmark:	NORDISK MILJØMÆRKNING
Finland:	YMPÄRISTÖMERKKI - MILJÖMÄRKKT
Island:	UMHVERFISMERKI
Norge:	MILJØMERKET
Sverige:	MILJÖMÄRKKT
Engelska:	NORDIC ECOLABEL
Franska:	ECOLABEL NORDIQUE
Holländska:	HET SCANDINAVISCH MILIEUKEUR
Italienska:	ETICHETTA ECOLOGICA NORDICA
Spanska:	MARCADO AMBIENTAL NORDICO
Tyska:	NORDISCHES UMWELTZEICHEN
Polska:	SKANDYNAWSKI ZNAK EKOLOGICZNY
Ryska:	ZNAK EKOLOGITSHESKOI SERTIFIKATSII SEVERNYX STRAN
Estnisk:	POHJAMAAD EKO-MÄRGIS
Litauisk:	SIAURES SALIU EKO-ZENKLAS
Latvisk:	ZIEMELU EKOZIME

Fargevalg

Det nordiske miljømerket skal være grønt og hvitt. Den grønne fargen i henhold til fargekode PMS 347 eller i en overgangstid (senest 31.12.2003) PMS 354.

PMS 347c (blankt papir)

PMS 347u (matt papir)

Firefargekode: SMYK 70C 0M 56Y 6K
NCS s: 1565-G

SMYK 70C 0M 56Y 6K
2060-G

PMS 354c (blankt papir)

PMS 354u (matt papir)

Firefargekode: (SMYK 91C 0M 83Y 0K)
NCS s: 1070-G10Y

SMYK 91C 0M 83Y 0K
1565-G

Der den grønne fargen av praktiske grunner ikke kan brukes, skal merket være i sort og hvitt.

Det aksepteres at merket trykkes i sort eller grønt på et lyst, ufarget eller ubleket underlag, slik at selve Svanen har samme farge som underlaget.

Teksten til merket skal være sort eller grønt, alternativt hvitt på mørkt underlag.

Trykkoriginal for ulike media kan rekvireres fra miljømerkeorganisasjonene og kan lastes ned fra deres hjemmesider.